

A TENGERPART

Társadalmi, közgazdasági és tengerészeti napilap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Riva Szápary, Adria-palota.

Telefon 224. szám.

Egész évre
Félévre

Előfizetési ár:

24 kor. Negyedévre

12 kor. Egy hóra

Egyes szám ára 8 fillér.

HIRDETÉSEKET

a kiadóhivatal mérsékelt áron számít

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 30 fillér.

Világ folyása.

Fiume, szept. 29.

A **homburgi találkozásról** végre illetékes helyről jött nyilatkozat van előttünk. *Majna-Frankfurtból* táviratozzák, hogy a *Frankfurter Zeitung* egy munkatársa meginterviewolta Hamburgban *Bülow* német birodalmi kancellárt, aki a beszélgetés folyamán rátért *Giolitti* olasz miniszterelnök látogatására is. „Éppenséggel nem áll, — mondotta *Bülow*, — hogy *Giolitti* utazása mögött valami nagy politikai titok rejlenék. Mindaz a föltevés, amelyet ez utazáshoz fűztek, tarthatatlan. A dolog úgy áll, hogy *Giolitti* urral már régóta, még Rómában tartózkodásom idejéből, barátság fűz össze; mióta miniszterek lettünk, azóta nem láttuk egymást és rég óhajtottuk, hogy újra találkozzunk. Olyan csodálatos ez? *Giolitti* ur *Racconigiből*, ahol az olasz királynál volt, egyenesen ide utazott és Rómába is *Racconigin* keresztül fog visszatérni. A meglepő ebben az utazásban bizonyára az volt, hogy nem jeleztek előre, de ha *Giolitti* ur már hetekkel ez előtt nyilvánosan bejelentette volna látogatását, a legszeleesebb tere nyílt volna a konjekturáknak. Aztán egy miniszterelnök, aki utazást tervez, soha sem tudhatja, hogy megteheti-e azt csakugyan. Ha aztán az előre jelzett látogatás valamely akadály miatt elmaradt volna e mögött megint valamely elképzeltlenedést gyanítottak volna. Én *Giolitti* ur jövetelét természetesen előre tudtam. Találkozásunk legelső sorban *tisztán személyes*

jellegű volt. Az áll, hogy egyszersmind Olaszországgal való jó viszonyunknak is jele ez a látogatás. A legnagyobb ámulat töltött el, mikor ma reggel azt olvastam, hogy némelyek *Giolitti* utazásából azt akarják következtetni, hogy interveniálni akarunk az orosz-japán háboruban. A leghatározottabban kijelentem, hogy *erre még csak nem is gondolunk* és tudtommal egyáltalán senki sem gondol ilyesmire. A német kormány álláspontja e tekintetben teljesen meg egyezik a francia kormányéval, amely a minap a *Temps* egy féléhivatalos cikkében a leghatározottabban visszautasította az intervenció föltevését. Hogy vállalkoznánk mi az intervenció följajlására, míg a hadviselő felek valamelyike nem kér közbenjárást? Ez annyi volna, mintha rájuk akarnánk tukmálni magunkat és tanácsunkat. Sajnosnak tartjuk csakugy, mint minden civilizált ember, ezt a borzasztó háborút, amely *talán még sokáig el fog tartani*, de nincs módunkban, hogy végét vessük.”

Rátért ezután a birodalmi kancellár *Sturdza* román miniszterelnök látogatására, amelyet nemrég tett nála Homburgban. Ez a látogatás a *német-román kereskedelmi szerződéssel* áll kapcsolatban. *Bülow* gróf kijelentette, hogy *Sturdzával*, akit igen jól ismer még abból az időből, mikor Bukarestben élt, mint Németország követe, teljes egyetértésben volt és reméli, hogy a kereskedelmi szerződés mind Romániát, mind Németországot ki fogja

elégíteni. A kereskedelmi szerződések kérdéséről különben a kancellár a legnagyobb óvatossággal nyilatkozott. Csak annyit jelentett már most ki, hogy a *kereskedelmi szerződések lényegükben kedvezni fognak a mezőgazdaságnak.* Elismeri, hogy némiképpen nehéz, nagy agrárvámok fönntartásával jó kereskedelmi szerződésekhez jutni. „Nem olyan könnyű dolog ez, — mondotta *Bülow* gróf, — ha nem is vetekedik a kör négyszögűsítésével, de nem is éppen könnyű.” Mindazáltal úgy látszik, hogy bizalommal néz a jövő elé a kancellár és számít arra, hogy „kielégítő” szerződéseket köthet.

Oroszország és Japán egyaránt visszautasítják a békekötésnek még a gondolatát is. Így tehát igazán teljesen tárgytalan minden kombináció, amely egyik vagy másik hatalmasságnak közbenjáróként való föllépéséről akar tudni. Az egész Japán sajtó a legerélyesebben követeli a háboru folytatását egész a végleges döntésig, mert Japán érdekkörét Kelet-Ázsiában a békekötés után ki kell terjeszteni. Nagyjában ilyen a hangulat a nép körében is, noha egy angol forrásból eredő *tokiói* jelentés szerint Japán népe csak most kezd tudatára ébredni annak, hogy minő komoly dologra nézve ez a háboru. Ugy látszik, hogy eleinte a nép nem volt egészen tisztában azzal, minő súlyos feladat az, amelyre Japán vállalkozott. A nép nagy rétege teljességgel meg volt győződve arról, hogy a hadsereg és a hajóhad

hősök iránt mély és igaz lelkesedéssel és már akkor megfogant szívemben az elhatározás, hogy ha egyszer a véletlen Japánba vezérel, ezeknek a derék férfiaknak sirját felkeresem.

Egy szép novemberi napon volt, mikor a történetet olvastam és ma, mikor itt állok sirjuk mellett, ugyanolyan szép, enyhe novemberi nap van. Lehet, hogy az évszak és az idő megegyezése volt az oka, hogy mai hangulatom szinte lágyan beleolvadt gyermekkori gondolatvilágomba, mintha csak folytatása volna annak. Különös, hogy milyen természetűséggel élt a lelkemben ennek a vidéknek a képe, amely oly messze, szinte fantasztikus távolságban volt tőlem. Ugy láttam akkor lelkiszemimmal, olyannak, amilyen igazán. Ma a valóságban még egyik-másik törpe fácskát vagy kaméliacserjét is felismerem.

— Ez az a hely, ahol a fejét megmosták... Kotsukének, a gonosz szívű hercegnek fejét, akit a derék samouriak fejezték le a legudvariasabb formák és alázatos engedelemkérések között, fejét aztán szépen megmosták a vértől ebben a forrásban és odatették Akao, a martir herceg sirjára.

virágok vadon sűrűsége diszlik. Csöndes, elhagyott hely az, távol a világ zajától, távol az emberek vad tülekedésétől.

Az egész halom tele van szórva antik síremlékekkel és pagodákkal, amelyek a sűrű lomb között szinte szenderegnyi látszanak. A virágok édes, fűszeres illatába könnyű tömjén-illat vegyül, ami olyan reflexiókat kelt az emberben, mintha templomban lenne.

Ott állok a felírás előtt és olvasom. Egy szóval sincs megmondva benne, hogy kié volt az a fej, amelyet abban a forrásban megmostak. Csak egy fejről van szó, de azért mindenki tudja, hogy kinek a feje volt az. Ebben az országban, ahol a nép szereti a legendát és a halottak kultuszát, nincs szükség bővebb magyarázatokra...

És én is — daczára annak, hogy csak idegen vagyok — én is tudom, hogy kinek a feje volt az.

Gyermek voltam még, mikor a negyvenhét hűséges samouri történetét olvastam valami elavult, régi könyvben és tele lett az én gyermeki lelkem azok iránt a hűséges, lovagias

„A TENGERPART” TÁRCZÁJA.

A vértanuk.

Irta: *Pierre Loti.*

— Ez a hely az, ahol megmosták a fejét; ne mártíratok ebbe a vízbe sem a kezeteiket, sem a lábatokat!

Ez a felírás tintával egy puha fatáblára mázolván, egy bájos, kristályvízű forrás fölött függ, amely egy faóriásoktól és buja dellszaki virágoktól övezett lankás halmon fakad, ahonnan isteni kilátás nyílik a jeddói öbölre.

Ugyebár különös felírás ez egy hegyi forrás fölött, amelynek vize szinte csábit az üdülésre. Ez az idegen test érintésétől megóvott víz csillogva, kristályosan bugyog egy hatalmas, régi, faragott kövekből összerótt medencében. Partjait csodálatos szépségű, bársonyos, haragos zöld moha vonja be köröskörül s szomszédságában törpe fák, hatalmas vadkaméliacserjék és édes illatú, buja dellszaki

ÉRTESÍTÉS.

— Mielőtt bevásárlásait az úri és női divat cikkekben eszközli ajánlatos a —

SCHWARZ & GERŐ cég kirakatait Fiumében megtekinteni.

Ugyanott különleges női blousokban Jouponokban, női fehérneműekben és gyermek confektlokban

a legnagyobb választék található.

egészen könnyedén el fog bánni Port Arturral, Kuropatkinnal és az orosz hajóhaddal. A portarturi ostrom hosszadalmassága és az ott szenvedett nagy veszteségek, valamint az a körülmény, hogy Kuropatkin hadseregét nem sikerült megsemmisíteni, nagyon kijózanítólag hatott és most már eltűnt az a reménység, hogy egy-két fényes győzelemmel hamarosan véget ér a háború. A végleges győzelemben még most is rendületlenül bíznak a japánok, de a nemzet most már tisztában van vele, hogy még igen súlyos áldozatokot kell hoznia. A háború nyomását különben nem érzi nagyon a nép. Némely foglalkozási ág szenved ugyan a háború miatt, de a bel- és külkereskedelemben egészben véve nagyobb volt az idén a forgalom, mint tavaly. A rizstermés pedig emberemlékezet óta nem volt olyan jó, mint ebben az esztendőben. Az emberekben sűrű rendet kaszált ugyan a halál, de helyüket csakhamar betöltötték. Ugy látszik, hogy Japánnak mindig lesz annyi embere, amennyit a háború megkíván. Lövőszerben, élelemben és pénzben pedig annyi a készlete, hogy a legnagyobb erélyvel folytathatja még a második esztendőben is a háborút. A tél folyamán elkészül az antung-liaojangi tábori vasút s ez lesz a harmadik vonal, amelyen a japán hadseregnek utána szállíthatják mindazt, amire szüksége van. A japánok szilárdul meg vannak győződve, hogy Ojama tábornok vissza fogja kergetni Kuropatkit Karbinba és hogy képes lesz minden invázióval sikeresen szembeszállni. Nagyon bíznak abban is, hogy Port-Artur mihamarabb el fog esni. Csüggedés éppenséggel nem észlelhető a japán népben, csak éppen vérmes reménysegeikről voltak kénytelenek letenni. — *Mukden* körül egyébként a helyzet változatlan. *Port-Artur* hős védőjét, Stösszel tábornokot újra felszólították a japánok a vár megadására, de a vitéz tábornok újra az felelte, hogy *harcolni fog az utolsó emberig*. Ott tehát a véres tusa folyik szakadatlanul tovább.

— **A horvát tartománygyűlés** —
mint *Zágrábból* jelentik — november elején fog összeülni és ülésének első tárgya a Magyarországgal megkötött *penzügyi egyezmény* lesz.

Hanem hát valamit kénytelen vagyok most már erről a történetről elmesélni, mert különben sohasem fognak megérteni.

1630-ban történt, tehát jó régen, hogy Kotsuké herceg, egy hízkelő szavu udvaronc, alattomos ármánykodások útján rávette a császárt, hogy a hős lelkű, de egyenes beszédű Akao herceget ítélje halálra és elkobozott javait ajándékozza neki.

Szegény Akao csakugyan mártirhalált szenvedett és birtokai a gonosz Kotsuké herceg kezére kerültek.

Ezen a szomorú dolgon negyvenhét nemes ember nagyon elkeseredett. Ezek a lovagok hűséges barátjai és vazallusai voltak a meggyilkolt martir hercegnek és esküvel erősített szent fogadalmat tettek, hogy megbosszulják szerencsétlen uruk halálát. A derék férfiak elhagyták családjukat, gyermekeiket, hogy teljesen magasztos fogadalmuk teljesítésének élhessenek.

Husz hosszú esztendeig munkálkodtak tervük kivitelén hihetetlen következetességgel és ez idő alatt a legsűrűbb titokzatosságba burkolóztak. Szándékuk megvalósítása azonban nagy nehézségekbe ütközött, mert a gonosz Kotsuké roppant vigyázott magára. Félte ugyanis Akao hűveinek bosszujától és folytonosan nagy testőrséggel vette körül magát. Sok esztendő után azonban, hogy semmi támadás sem tört élete ellen, lassanként meglazult ez a nagy vigyázat és amikor Kotsuké egész biztonságban érezte magát, egy sötét téli éjszakán megrohanták palotáját és

amely alkalomból az ellenzékéről heves felszólalások várhatók. Az 1905-iki költségvetésben benne lesz az állami hivatalnokok *fizetésjavítása* is, ami magyar mintára fog történni. Azt is beszélnek, hogy a szerbek kívánságára egy ugynevezett *interkonfesszionális törvényt* is fognak az országgyűlés elé terjeszteni, amelylyel szabályozni fogják az egyes vallásfelekezetek közötti jogviszonyt. Ezt a törvényjavaslatot *Khuen-Héderváry* gróf már 1886 óta ígérgette, de nem terjesztette be.

Előfizetési felhívás.

Szeptember hó 21-ikén előfizetést nyitottunk „*A Tengerpart*” című napilapra.

„*A Tengerpart*” ünnep és vasárnap kivételével naponként délután öt órakor legalább nyolcz oldalnyi terjedelemben jelenik meg.

Előfizetési árak.

Helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve:

Egész évre	24 korona.
Fél évre	12 „
Negyedévre	6 „
Egy hónapra	2 „

Egyes szám ára 8 fillér.

Előfizetést bármely naptól kezdve fölvesz

„*A Tengerpart*” kiadóhivatala,
Fiume, Riva Szápáry, Adria-palota.

Abbonamento al giornale.

Ai 21 settembre abbiamo aperto un abbonamento al giornale quotidiano „*A Tengerpart*”.

Il giornale „*A Tengerpart*” escirà ogni giorno — eccettuate le domeniche ed i giorni festivi almeno in otto pagine.

Prezzi d'abbonamento.

Loco a domicilio o altrove colla posta:

Anno intiero	cor. 24.—
Semestre	„ 12.—
Trimestre	„ 6.—
Un mese	„ 2.—

Numero singolo cent. 8.

L'abbonamento si può principiare da qualunque giorno.

L'amministrazione del giornale
„*A Tengerpart*”

Fiume, Riva Szápáry, palazzo Adria.

megölték uruk megrontóját, a gonosz Kotsuké. Fejét levágták törzséről és a kis forrás vizében szépen megmosva, odahelyezték Akao sírjára. A bosszu megtörténte után a 47 nemes lovag mindenike önként szolgálhatta át magát bírának.

Valamennyit halálra ítéltek, még pedig úgy, hogy önkézükkel hajtsák végre az ítéletet — a harakirit. Erre is el voltak készülve. Egyik sem félt a haláltól: még egyszer — s utóljára szeretettel megölelték egymást és Akao sírja közelében, egy pagoda lépcsőzetén, hős lélekkel mentek a halálba; saját kardjukba dőltek.

Ez a pagoda áll még ma is; ott van néhány lépéssyire a forrástól. Szuette vörös cédrusfából készült alacsony zord épület, amelyhez szomoruan gondozatlan, vadvirágokkal, dudvával benőtt keskeny gyalogut vezet.

A pagoda lépcsőzetén ma már nyoma sem látszik a 47 vitéz kiontott vérenek, háromszáz esztendő viharja mosta le onnan a vérfoltokat.

A nemes férfiak nagyszerű önfeláldozása azonban nem maradt jutalom nélkül. A következő császár szentté, martirokká avatta őket és sírjuk fölé letüzette az arany ágacsokát, ami Japánban a legmagasabb tisztelet jele. És a negyvenhét martir ma is nagy tisztelet övezi egész Japánban. Neveiket korán a gyermekek lelkébe vésik és a költők gyönyörű hősköteményekben éneklük meg nagyszerű halálukat.

A kis gyalogösvény a forrástól lassu eséssel húzódik végig a völgy felé s ha végigmegyünk rajta, eljutunk annak a boncznak há-

LEGUJABB.

— *Táviratok és telefon-hírek.* —

A honvédelmi miniszter Bécsben.

Bécs, szept. 30. *Nyiri* Sándor honvédelmi miniszter tegnap este tíz órakor ide érkezett. A miniszter útja a katonai büntetőtörvény reformjával áll kapcsolatban. Az itteni lapok némelyike azt írja, hogy *Nyiri* a *Koburg Fülöp* herceg ellen tett följelentés ügyében érkezett ide, de ez nem felel meg a valóságnak, mert neki, mint honvédelmi miniszternek, ez a följelentés semmi tekintetben sem tartozik a hatáskörébe.

Rapais Radó kinevezése.

Budapest, szept. 30. A hivatalos lap mai száma közzéteszi *Rapais* Radó miniszteri tanácsosnak a földművelésügyi miniszterium második államtitkárává történt kinevezését.

Kossuth válaszol Hodossynak.

Budapest, szept. 30. A hajdu-nánási Kossuth-szobor leleplezésére le fog menni *Kossuth* Ferencz is. A Kossuth-pártban azt beszélnek, hogy *Kossuth* Ferencz ez alkalommal hosszabb beszédet fog mondani, amelyben válaszolni fog *Hodossy* Imrének kis-szebeni beszédében foglalt fejtegetéseire.

Félhavi provizórium Olaszországgal.

Budapest, szept. 20. *Lukács* pénzügyminiszter ma rendeletet bocsátott ki a vámhivatalokhoz, amelyben utasítja őket, hogy október 1-től 15-éig a vámhatáron Olaszországból átjövő árukat a régi szerződésnek megfelelő eddigi elbánásban részesítsék. — Ugyanilyen rendeletet bocsátott ki ma az osztrák pénzügyminiszter is az osztrák vámhivatalokhoz.

zág, akire a hősök sírja és a sirokon nyíló virágok ápolása bizva van.

Kopogok a ház ajtaján és az öreg elbujik. Különös arcú ember ez az öreg temetőőr. Vonásai finomak és sovány arcza egy aszkéta melancholikus benyomását tenné, ha élénk fekete szemének nem volna olyan ravaszul okos tekintete. Az öreg magas, karcsu alak, ami Japánban nagy ritkaság a férfiak között. Fejét valami fekete sípkaféle borítja, ami álla alatt be van gombolva. Olyan benne, mint Mefisztofelesz és szinte önkéntelenül tekintek homlokára, hogy van-e szarv a sapka alatt.

Az öreg könyvecskéket árul, amelyekben a negyvenhét derek samourai története gyermeki naivsággal, de mély poézissal van megírva a legkisebb részletekig.

Az öreg boncz elvezet a sirokig. A vertanuk nyugvóhelye egy tágas és szépen gondozott négyszögletes szabad térségen van, ahonnan gyönyörű kilátás nyílik a dus erdősegekre és a tengerre. A sirok helyét óriási sudar fák határolják és egy barnára fakult régi fapalánk.

Maguk a sirok tizenkettenként fekszenek a négyszögletes tér négy oldalában. Negyvenhét hatalmas gránit sírkő mered egyenesen az ég felé a téren, mint negyvenhét óriási felkiáltójel. Mindenikre fel van vésve az áldozat neve, aki alatta nyugszik és ez az egy szó:

— Harakiri!

A harakiri azt jelenti, hogy azok a férfiak, akik ott nyugszanak, valamennyien egy rettenetes, de a férfias bátorsághoz méltó halál-

A ozár és a bolgár fejedelem.

Odessa, szept. 30. *Miklós* csár a keletázsiai harctérre induló csapatok megtekintésére ideérkezik. *Ferdinánd* bolgár fejedelem a csár üdvözlésére *Dragunov* bolgár ezredest és *Szavov* hadnagyot küldte ki, akik már meg is érkeztek ide.

A spanyol király Londonban.

London, szept. 30. A *Daily Express* értesülése szerint *XIII. Alfonz* spanyol király október hó 18-án *Edvárd* királyhoz látogatába ide érkezik.

A háboru.

Csifu, szept. 30. Port-Artur helyzete eljutott a válság tetőpontjához. A külső erők kettő kivételével már mind a japánok kezében vannak.

Lotz Károly állapota.

Budapest, szept. 30. *Lotz* Károlynak, a nagybeteg festőművésznek állapotában ma reggel némi javulás állott be, ami ismét reményt nyújt arra, hogy a kitűnő művész élete talán megmenthető lesz.

Kinevezés.

Budapest, szept. 30. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király *Madai Meyer* Guidó dr. fiumei törvényszéki jegyzőt a váli járásbirósághoz albiróvá nevezte ki.

Megszűnt könyvkötő-sztrájk.

Budapest, szept. 30. A könyvkötő-segédék sztrájkja, amely szeptember 18-ika óta tartott és amelyben körülbelül ötszáz könyvkötő-segéd vett részt, ma véget ért. A mai béketárgyaláson ugyanis megegyezés jött létre a munkaadók és munkások közt, minek következtében a sztrájkolók elhatározták, hogy újra munkába állanak.

nemmel pusztultak el, amennyiben a saját kardjukkal metszették fel hasukat.

A tér közepén három magasabb sarkó áll. Azok Akao hercegnek és feleségének, meg kis fiának síremlékei. Csaknem elmosolyodtam, mikor az öreg boncz a kis herceg sírjára mutatva áhítatosan jegyezte meg:

— Itt pihen a mousko-san!

Azért komikus ez a megjegyzés, mert mousko japánul egészen kis gyermeket, vagyis inkább csecsemőt jelent, míg san azt jelenti, hogy ur. Az öreg tehát körülbelül azt mondta, hogy:

— Itt pihen a csecsemő ur!

Igy első hallásra tényleg mulatságosnak tűnik az ember előtt ez a kitétel. Azt azonban inkább a szívvel kell hallania az embernek s akkor kiérzi belőle a nemzeti hős és hozzátartozói iránt táplált mélységes nagy szeretet melegét.

A hely bucsujáró, zarándokló helye a japán hazafiságnak s a sirok között ezrével fekszik elszórva a rengeteg sok japáni névjegy, a zarándokok ott hagyott emléke. Közöttük akad elvéve egy-egy elefántcsont velinre nyomott modern névjegy is, az ott járt európai utazók látogatójegye.

Nekem nem volt névjegyem, amit ott hagyhattam volna a porladozó hősök sírján, kegyeletem jeléül; letéptem hát egy hatalmas fehér krizantémet Akao herceg sírjáról és elhoztam magammal Európába. . . . En ugy érzem, hogy ebben is van némi tiszteletadás a negyvenhét derék lovag, a negyvenhét igazi férfi emléke iránt.

Az osztálysorajáték huzása.

Budapest, szept. 30. Az osztály-sorsjáték mai huzásán 15000 koronát nyert a 13794 számú sorsjegy és 10000 koronát az 54418 számú sorsjegy.

Egy magyar hajó kalandja.

Budapest, szept. 30. Az erdélyi faipari részvénytársaság *Grödel Margit* nevű hajójának kapitánya érdekes kalandról tesz jelentést. A hajó épp utban volt Konstantinápolyból Galacz felé, mikor szeptember 6-án délután a Fekete tengeren a *Terek* nevű orosz czirkálóját pillantotta meg. Az orosz hajó hol felbukkant, hol eltűnt a láthatáron. Végre amint közelebb érték hozzá, látták, hogy a *Terek* beszélgetést folytat egy német gőzhajóval. A magyar hajó utját nyugodtan folytatta, de csakhamar észrevette, hogy az orosz czirkáló, amely a német hajóval befejezte a beszélgetést, egyenesen feléje tart. Már alig volt fél mérföldnyire az orosz hajó, kürtői iszonyatosan bömböltek, egyszerre csak fölrepült az árboczára több lobogó, a nemzetközi lobogónyelven azt a kérdést jelezve:

— Hová mentek?

A magyar hajó kapitánya nyomban felvonatta a válaszó lobogókat, de még mielőtt ideje lett volna megadni a választ, a *Terek* már újabb jelzést adott:

— Megállj!

A kapitány tudta, hogy meg kell állania, de még erősebb jelre várt, amelylyel a czirkáló megállásra kényszerítse, teljes gőzerővel folytatta tehát utját. A *Terek* nyomon követte a *Margit*-ot. Egyszerre csak az orosz czirkálón tűzvilágítás látszott és óriási dőrej hallatszott. A *czirkáló elsütötte egyik ágyuját*. A *Margit* erre megállt.

Az orosz hajó egészen közelébe jött, az oroszok lebecsátottak egy csónakot s azon fegyveres tisztek és katonák mentek a magyar hajóra, okmányainak megmutatását követelve. Az orosz tisztek az okmányok megtekintése után még arra kérték a magyar hajó kapitányát, hogy állítson ki nekik írott bizonyítványt arról, hogy a magyar hajón nem erőszakoskodtak és eljárásukban semmi sértő nem volt.

A *Margit* kapitánya némi habozás után, mikor az orosz tisztek kijelentették előtte, hogy máskülönben kénytelenek egész éjjel fogva tartani a hajót, kiállította nekik ezt a bizonyítványt, mire az orosz tisztek eltávozása után a magyar hajó szabadon folytathatta utját.

A tisztek távozása előtt, beszélgetés közben, megkérdezte tőlük a *Margit* kapitánya, hogy mit tettek volna, ha a japán vizeken történt volna ez a találkozás és ő a hajót nem állította volna meg?

— Elsülyesztettük volna a hajót! — volt az orosz tisztek felelete.

Fenyő Sándor ügye.

Budapest, szept. 30. Az itteni ítélőtábla harmadik büntető tanácsa *Fenyő Sándor* ismert bűnügyének tárgyalását október 18-ára tűzte ki.

Egy sikkasztó letartóztatása.

Budapest, szept. 30. Az itteni rendőrség letartóztatta *Makai* László fülöpszállási volt postatisztet, aki a háboru kitörése alkalmából mindenáron Japánba akart menni és hogy tervét megvalósíthassa, több ezer koronára rugó összeget sikkasztott. Sikerült is kiszöknie Magyarországból, de Hamburgban, még mielőtt tengerre szállt, úgy látszik, meggondolta a dolgot és visszatért Budapestre. Itt a *Zöld Koszoru* vendégtogadóban szállott meg, ahol ma a rendőrség felismerte és letartóztatta. Az elsikkasztott pénzt ötszáz korona híján megtalálták nála.

Elzüllött huszárkapitány.

Budapest, szept. 30. Egy elzüllött huszárkapitány ellen tettek tegnap délután följelentést a fővárosi rendőrségnél. *Endrődi* Mayer Alfonz huszárkapitány, ismert és kedvelt tagja az előkelő társas-köröknek, ezelőtt mintegy két esztendővel nőül vette *Müller* László bécsi optikus szép, fiatal leányát. Az ifju házaspár boldogan élt, de a huszárkapitány nagyon is szerette a jó életet, pazarul költekezett, fogatokat, lovakat tartott, két marékkal szórta a pénzt. A dolog vége az lett, hogy némely szabálytalanság miatt kénytelen volt állását odahagyni. Ez nagy csapás volt rájuk s a házaspár ekkor Budán huzódott meg egy hónapos szobában, melyet *Barna* Mária fővárosi rajztanárnőnél béreltek ki a Krisztinakörút 117. száma alatt. Csakhamar olyan nyomoruságba jutottak, hogy a lakásukat se bírták fizetni. A jószívű rajztanárnő nagyon megsajnálta szerencsétlen sorsu, intelligens lakóit és nemcsak a házbérrel várt, hanem még készpénzzel is segítette őket. A volt kapitány különben egyre azzal hitegette, hogy apósától nagyobb pénzüsszeget fog kapni és akkor egyszerre kifizeti minden adósságát. Tegnap aztán nagy meglepetés érte a rajztanárnőt. Távol volt hazulról s mikor hazaérkezett, szekrényeit feltörve, kifosztva találta és a lakóinak hire-hamva se volt. Az elzüllött házaspár összeszedte *Barna* Máriaéknak majd minden értékes holmiját, azután megugrott. A kifosztott rajztanárnő nyomban följelentést tett a főkapitányságnál s a rendőrség most körözi a betörő házaspárt.

Egy osalád tragédiája.

Torda, szept. 30. *Illés* Antal telek-könyvi tisztviselő néhány nap előtt nyomtalanul eltűnt s a minap a tordai hasadéokban halva találták meg. A vizsgálat kiderítette, hogy a szerencsétlen ember öngyilkosságot követett el. Szomorú halála öreg édes anyját annyira megrendítette, hogy kétségbeesésében ő is öngyilkosságra szánta el magát. Eczetsavat ivott, amely annyira összeégette belső részeit, hogy mire a kórházba szállították, meghalt.

Sirok rongálói.

Tapolcsa, szept. 30. Az itteni zsidó temetőben az elmúlt éjjel a huszonhat legértékesebb sírkövet ledöntötték és szét-

rombolták. Az embertelen tettről följelentést tettek a löszolgabíróknak. A csendőrség a tettesek kipuhatólására megindította a legerélyesebb nyomozást.

A segélyakció.

A *Pesti Hírlap* tegnapi számában pompásan figurázza ki azt a fejtelten kapkodást, amit a kormány a rossz termés okozta takarmányhiány folytán *«segélyakció»* címén vizsgál. Az egész helyzetet kitűnően jellemző, mulattató tréfát itt reprodukáljuk:

Tallian már heteken át konferál a tanácsaival. Végül megállapodtak abban, hogy miután kukoriczában és búgonyában van a legnagyobb deficit, legcélszerűbb lesz — szénát vásárolni. Dehát hogy fogjunk hozzá? A szénánál, mondja nagyképűsködve az államtitkár, az a fődolog, hogy kellemes illata legyen. Még szagosítónak is használják ezt a kedves aromát; feleségem szintén Atkinson angol gyárosnak *«Fresh mewn hay»* nevű parfümet kedveli. No, ha csak aroma kell, — így a miniszter, — tudok egy elsőrangú szak tekintélyt, aki dohánynyal kereskedik, tehát hivatalból kapacitás az aroma terén. Becsülik a kereskedőt.

— Kedves báró ur, egy, az ön üzletkörébe vágó cikkre volna szükségünk, tudnillik kétezer vagon jó aromájú szénára.

— Szénára!? Szénát méltóztatott parancsolni? Meg lesz kegyelmes uram. Intim összeköttetésben vagyok a Rothschild-csoporttal, az Alvarez y Rachmones délamerikai dohányültetvényes céggel és a budapesti Leánykiházatisági egyesület mint szövetkezettel, hát hogyne tudnék én szénát liferálni? Rögtön sürgönyzök mindenfelé és néhány óra mulva meglesz a 2000 vagon. (Magában): Csak azt szeretném tudni, hogy mi fán terem az a széna.

Néhány percz mulva saját irodájában beszéli a könyvvezetőjét: Hallja, Bernát, mit tud maga a szénáról?

— Rögtön szolgálók, méltóságos uram. (Fölüti a Lexikont.) Széna: virágzaskor vagy azelőtt lekaszált és megszáritott növények után származó takarmány.

— Ugyan ne papoljon, csak nem mehetek a Pallaszhoz szénát vásárolni. Küldje be a parádés kocsist.

— Izé, János, hol veszi maga a szénát?

— Hát instállok, az özvegy Vajszné nagyságos zsidó asszonynál, a Váczi-köruton.

— No és van-e ott sok széna?

— Ojjé, akár tiz szekérre való!

— Az kevés. Sok, nagyon sok szénát kellene liferálni!

— Hja, liferálni, kéremásson, az a hadsereg-szállító dolga. Tudom még huszárkórból.

— Ahá, tudom már. Itt van magának egy világos trabuko. (Magában.) Egy jó ismerősöm zabot szállít az armádiának. Ez az én emberem.

A méltóságos dohánykereskedő csakhamar átadja a nagy rendelést a zabszállítónak, aki világeletemben mással, mint zabbal, nem foglalkozott. De hát business. Szépen albréltbe adja az üzletet egy széna-nagykereskedőnek, aki aztán egy tuczat ágenst kirepit az osztrák tartományokba. Az ügynökök lázasan vásárolgatták a szénát kezdetben 2 koronán, néhány nap mulva már négy koronás árban.

Nemsokára megvan a 2000 vagon és valóságos stratégiai meg taktikai tudomány kell hozzá, hogy ezt az óriási kvantumot az állami birtokok magazinjaiba dirigálják és ott elhelyezzék.

Amikor pedig mindezzel rendben voltak, a széna a tömérdek provízióval és költséggel belekerült 5 K 35 fillérbe. A szolgabírák aztán az egész országban kidoboltatták, kihirdették, hogy az inséges gazdák önköltségen kaphatnak az államtól szénát. Az árat 3 év alatt lehet — kamatmentesen — megfizetni. Nem jelentkeztet: egyetlen egy reflektáns sem! A falusi kiskereskedők ugyanis négy koronán adják, szintén hitelbe.

KÜLÖNFÉLE.

— **Olvasóink figyelmébe.** Lapunk egyes példányai ezentul mindig kaphatók az *Ivanich-féle* hírlapelárusító üzletben, *Via Riva 6. szám* és a *Corsia Dede 34. szám* alatt levő dohánytőzsdében (a Hungária-szálló és a Csizmás-féle fióküzlet között.)

— **Főhercegi adomány.** *József* főherceg ő fensége a *«Fiumei Magyar Kör»*-nek, mely segélyért fordult hozzá, ötven koronát adományozott segítőalapja javára.

— **Uj jogi doktor.** *Pázmány* Jenő, a tengerészeti hatóság statisztikai osztályának vezetője, államtudományi doktor, megszerezte most a kolozsvári egyetemen a jogi doktori diplomát is.

— **Kocian hangversenye.** *Kocian* Jarosláv, a hírneves hegedűművész, a jövő hó 8-án hangversenyt ad a városi színházban. A művész játékát *Vaghera* Tullio zongoraművész fogja kísélni. Városunk zeneitől bizonyára várakozással néznek a hangverseny elé, mert *Kocian* egyike a legkitűnőbb hegedűművészeknek. Maga *Mascagni*, mikor először hallotta játszani, kijelentette, hogy *Kocian* nagyobb művész *Kubelíknál*. Az érdekes műsor a következő: 1. *Vitali* Giacomina — *Kocian*. 2. *Zongorahangverseny* — előadja *Vaghera*. 3. a) *Diengi*: Fonók éneke; b) *Wagner*: Albumlapok; c) *Wieniawski*: *Tarantela* tréfa — előadja *Kocian*. 4. *Zongorahangverseny* — *Vaghera*. 5. *Paganini*: *I palpit* — előadja *Kocian*.

— **Tolsztoj Leó testvére meghalt.** *Szent-Pétervárról* jelentik, hogy *Tolsztoj* Leó gróf testvére, *Tolsztoj* Szergej gróf, aki a nagy regényírónak jaszna-polyánai birtoka közelében levő pirogovi birtokán élt, a napokban meghalt. A két testvért a leggyöngédebb szeretet és legteljesebb egyetértés fűzte össze s Szergej gróf halála mélyen megrendítette Leó gróft.

— **Táncmulatság.** A *Fiumei Magyar Kör* választmánya elhatározta, hogy a téli hónapok alatt, minden hó elején saját tagjai részére táncszal egybekötött házi mulatságot fog rendezni. Az első ilyen táncmulatság vasárnap, október hó 2-án lesz. Körtagok által bevezetett vendégeket szívesen lát a kör.

— **Térszene.** A városi zenekar ma este 8 órakor, ha ugyan az eső el nem mossa, az *Adamich-téren* hangversenyt ad. A műsor a következő: 1. *Ricci*: *«Da Desanzano a Brescia»*. Induló. 2. *Giordano*: *«Fedora»*. 3. *Verdi*: *«Aida»* első felvonás. 4. *Bazzini*: *«Saul»*. 5. *Titl*: *«Senza pretese»* Polka.

— **Trieszt-flumei kerékpárverseny.** A *fiumei «Veloce»-klub* október hó 16-án nagy kerékpárversenyt rendez *Fiume* és *Trieszt* között. Az út hossza 93 km. A versenyzők a *trieszti Rianza del fienotól* 16-án déli 12 órakor indulnak. Részvételi díj 3 korona, az út maximuma 4 óra. A jutalmak a következők: Első díj: aranyozott ezüstérem és oklevél, második díj nagy ezüstérem, harmadik díj kis ezüstérem, negyedik díj bronz emlékérem.

— **Öngyilkossági kísérlet.** Egy *Filipovich* Anna nevű munkásnő, ki a helybeli kávépörkölőben van alkalmazva, tegnap öngyilkossági kísérletet követett el. A leány valami csekélység miatt összekülönbözött bátyjával, aki a vita hevében megütötte. Ez a különben is ideges leányt annyira elkészerítette, hogy éjszaka kiment a konyhába és ott szénagázzal meg akarta magát mérgezni. A szomszédban lakók azonban a kiömlő szénagáz szaga révén észrevették a dolgot és felköltötték a leány anyját és fivérét, akik a mentők segítségével betörték az ajtót és eszméltre térítették a leányt.

— **Szabadon bocsátott kártyázó.** Egy *Schwarz* Vilmos nevű magyar ember jelent meg ma szerkesztőségünkben és elmondta, hogy ő az a Schwarz, kit egy rosszakaratu feljelentés folytán a minap Zarában tiltott kártyajáték miatt letartóztattak. (Lásd tegnapelőtti lapunkat. — A szerk.) Minthogy, Schwarz kijelentése szerint, semmi törvénybe ütköző dolgot reabizonyítani nem tudott a feljelentő és az Ausztriában el nem tiltott roulette-játékhoz hatósági engedélye is volt, a zárai rendőrség kihallgatás után szabadon bocsátotta. Hogy elzárását megczáfolja, jelent meg tehát szerkesztőségünkben.

— **Az ötödik Guttman.** Négy báró született egy napon. Négy testvért, a *Guttmanokat* köti egygyé, egy czéggé a báróság is. De nini. Az emberi elme kutat és előnyömul a kíváncsiság: hol van az ötödik *Guttman*? Hol az ötödik fivér! Mert a négynek van még egy fivére és a bárói fogatráfért volna az ötödik is. Azt mondják az emberek: Ejha, az ötödik bizonyosan szegény. Nem tellett a zsebéből, hogy nemesi koronájának ötágu agancsához hozzászerenzen még ketőt. Kiderült azonban, hogy ez az ötödik *Guttman* se szegény. Azt mondták továbbá az emberek: Talán nem volt olyan értékes a gazdasági tevékenysége, mint a fivéréié? Kiderült, hogy az volt. Talán háboruságban volt a hatalommal? Kiderült, hogy rendületlenül kalapot emelt a mindenkori kormányok előtt. Ne firtassuk tehát a dolgot és ne okoskodjunk. *Az ötödik Guttman nem fogadta el a báróságot.*

— **Erdészek tanulmányutja Boszniában.** Az Országos Erdészeti Egyesület 26 tagja *Solcs* Gyula nyugalmazott miniszteri tanácsos vezetése alatt e hó folyamán két heti tanulmányutat tett Bosznia és Hercegovina erdőseibe, ahonnan a napokban tért haza. A társaság megtekintette a boszniai faértékesítő részvénytársaság teslicsi nagy vegyi gyárat és az azzal kapcsolatos erdei berendezéseket. Azután a Lasva völgyébe tértek a kirándulók, ahol az A. Schucany nápolyi cégnek nagy fűrésztelepe és szénégető üzeme, nemkülönben az erdei termékek szállítására szolgáló vasutak, siklók, sodronykötélpályák és usztató berendezések nyújtottak a szakembernek bő alkalmat a tanulmányozásra. Ezután a Han Pjesak erdei telepét tekintették meg Varesen, hol az erdei üzem középontja van. Kétnapi itt időzés után Szerajevoiba vonult a kiránduló társaság, honnan Kobiljdoiba, a Feltrinelli és társa cég fűrésztelepe és líd-zsibe rándultak ki, majd Mostar, Gravosa, Ragusa, Cattaro és Fiume érintésével hazatarttak.

— **Kivándorlás Amerikába — utlevél nélkül.** Hogy mily garázdálkodást visznek végbe országszerte a kivándorlási zugügynökök, azt élénken bizonyítja az alábbi kimutatás, amelyet *Orbán* Ignác kivándorlási meghatalmazott állított össze. E kimutatásból látható, hogy magából *Vasmegeyéből* augusztus hó első nyolcz napjában a nem engedélyezett hajóstársaságok vonalainak felhasználásával a következők vándoroltak ki Amerikába *utlevél nélkül*: *Szük* Vilma Bánya, *Neubauer* József Gyanafalva, *Schulok* Erzse P.-Miske, *Angelus* Gizella és *Leopoldina*, *Rosenberger* Gizella Szombathely, *Bohr* János Grodne, *Bock* Ferencz Máriafalva, *Herman* Mária Borostyánkő, *Pendl* Mária Langau, *Karner* Mária Borostyánkő, *Sepper* Mihály Bánya, *Tratner* Ferencz Máriafalva, *Friedler* Károly, *Bruckner* Mihály, *Rohling* József, *Mária* és *János* Mária-Tarcsa, *Piarkovszky* János Nagytalu, *Zlatarics* Ferencz Inczéd, *Berghold* Ferencz Patafalva, *Soós* Imre Szentgotthárd, *Mesits* Jozefin, *Magyarits* József Csörötnek, *Deutsch* József Szentgotthárd. — Tekintve e tömeges kivándorlást utlevél nélkül, jó lenne a hatóságoknak szigorubb ellenőrzést gyakorolni, hogy csakis utlevéllel bíró utasok vándorolhassanak ki. Mert az utlevél nélküliek között nagyon sűrűn akadhatnak körözött egyének, kik esetleg büntetés elől igyekeznek az új világba.

A marseillei hajósztrájk végére jár. A bejegyzett tengerészek kérdése végre megoldásra került. A Compagnia Transatlantica igazgató-tanácsának elnöke, Charles Roux, a munkások feltételeit elfogadhatatlannak jelentette ki. Ennek folytán a bejegyzett tengerészek egyesületének főtitkára tegnap megjelent a marseillei tengerészeti hatóságnál és ott a «dockers»-ek kiküldöttjének, Penissatnak kijelentette, hogy a munkások a Compagnia Transatlantica által előterjesztett feltételek alapján **hajlandók** a munkát felvenni. Tegnap délután a munkások bizalmi férfiai e feltételek elfogadtatása végett általános munkásgyűlést hívtak egybe. Valószínű most már, hogy az összes többi hajósztrájk, a melyek a Compagnia Transatlantica-val való szolidaritásból hajóikat leszerelték, ezeket ismét üzembe fogják állítani, miáltal a hónapokig tartó nagy hajósztrájk és munkakizárás rövidesen véget érne.

TARKA VILÁG.

Az asszony is ember.

Gárdonyi Géza boldog remete-életet él Egerben és ha kimozdul a házából, egyedül Dobozy uramékhoz szokott ellátogatni egy kis barátságos diskurzusra.

De egy idő óta ez az egy mulatsága is megromlott. Ugyanis Egerbe is eljutott a kártyázó asszonyok divatja és azóta Dobozy is a szomszédasszonyokkal együtt szokott esténként kaláberezni. A meghitt diskurzusoknak vége lett ez időtől és Gárdonyi Dobozy urammal hallgatagon pipázva ült a sutban. Mert a kártyához egyik sem értett.

Egyszer így szólott Gárdonyi:

— Lásd, Dobozy uram, én mégse engedném, hogy a feleségem egész este kártyázzék!

A férj egykedvűen válaszolta:

— Nem lehet megtiltani neki... Az asszony is ember!

Amiről nem szokás beszélni.

A német császár leányáról, a tizenkét éves **kis Lujza Viktória** hercegnőről kedves anekdotát beszél egy angol hölgy. A herceg kisasszonynak több játszótársa van, akik közül az egyik a minap játékközben valahogyan bepizkította a ruháját, s e miatt kersveseu sirva fakadt. Lujza hercegnő vigasztalni kezdte:

— Hisz ez nem tesz semmit, mondotta neki, vehetsz rád egy másik ruhát. Én is mindennap más ruhát kapok.

— Én nem, felelte szepelve a kis leány. Anyám csak akkor adja rám ezt a szép ruhát, ha hozzád jövök játszani.

Lujza hercegnőt nagyon meglepte ez a kijelentés s még aznap elbeszélte az egész esetet atyjának, a császárnak.

— Ilyesméről nem szokás beszélni, — válaszolta neki röviden Vilmos császár.

Két nappal ezután az történt, hogy maga Lujza hercegnő is bepizkította véletlenül a ruháját. A császár látva ezt, figyelmeztette reá. A kis hercegnő ekkor így válaszolt:

— De papa, ilyesméről nem szokás beszélni.

Nehéz dolog.

Nagyon szerette a molnár az itókát, el is uszott a földje, malma csakhamar, s ő csak úgy tengődött a faluban.

Egyszer valami csepürágó trupp érkezett a faluba, s különféle mutatóványokkal csalogatta a bódéba a publikumot.

Egyik este bemegye a molnár is, s bús képpel nézi, hogy nyomja le a kókler a torján a kardot, s aztán megint visszahuzza.

Egy darabig csak nézi, végül előretülekszik, s felszól a pódiumra a csepürágónak:

— A' semmi! Ide nézzen az ur, — mondja a saját gégejébe mutatva, — itt lement egy fél szesszió föld, egy ház, meg egy malom! Azt huzza vissza az ur!

KÖZGAZDASÁG.

+ Harcz a kivándorlókért. A magyar kivándorlók szállítása miatt kiütött nemzetközi hajózási harcz még mindig tart, de ezeknek, mint most kiderült, nem a béke megteremtése volt a céljuk, hanem hogy a Cunard Line társasággal harczban álló társaságok a versenyt az Adria- és a Földközi-tengerre is kiterjesszék és pedig úgy a személy- mint az áruforgalomra nézve. Ugyancsak nem lehet békés kiegyezés eredményének venni azt a körülményt, hogy a harczban álló hajósztrájk a fedélközi utasok díját, a magyar kivándorlók szállítási díjainak kivételével, ismét felemelték az amerikai kikötőkbe irányuló forgalomnál. Ezt a díjemelést a nagyobb veszteségek elkerülése végett tették meg a hajósztrájkok, mert az amerikai kivándorlás az utóbbi időben ismét nagy arányokat öltött. A harcz elmérgesedését mi sem igazolja jobban, mint az, hogy a hamburg-amerikai vonal a magyar kivándorlók szállítási díját **leszállította negyven márkára.** A Cunard Line a versenyt nem a tarifamérsékléssel, hanem a közigazgatási intézkedésekkel veszi fel, melynek mint a tények bizonyítják, igen eredményesek, amennyiben a Cunard Line legközelebbi hajóján már 2300 magyar kivándorló fogja elhagyni Magyarországot. Érdekes, hogy néhány hónap előtt a Cunard hajóira alig akadt 300 utas. Az Austro-Americana, melynek egyik feladata osztrák és magyar kivándorlókat Triesztből és később Fiuméből is mélyen leszállított díjakon szállítani, már a mai napon megindította közép-európai hajójárait. A vonal ugyan Triesztből indul ki, de csekély fuvartöbblettel Fiuméből is lehetséges lesz Triesztben történő átrakóddal vagy később nagyobb rakományok esetén közvetlenül is árukat Közép-Amerikába és e járat által érintett kikötőkbe szállítani.

+ Egy borkereskedő cég fizetésképtelensége. A Wolf M. és J. borkereskedő cég (Trieszt és Fiume) fizetésképtelensége ügyében megindult kiegyezési tárgyalások még függőben vannak. A cégnek az a szándéka, hogy az összes aktívákat a hitelezőknek adja át s ezenfelül még 100.000 koronát, amit a rokonok bocsátanak rendelkezésre az esetben, ha a rendezés sikerülne. Ez alapon a hitelezők 33%-os kvótára számíthatnának. A passzívák összege 2.600.000 korona.

+ A dalmáciai hajósztrájk egyesülése. Rövid idővel ezelőtt egy pénzcsoport Triesztben egy nagyobb tengerhajózási társaság alapítását vette tervbe. A társaság azzal a céllal alakult, hogy a dalmáciai alban tengerparti hajózási vonalakon lépteti életbe hajójárait és evégből az összes kisebb dalmát parti hajózási vállalatokat magába olvasztaná. A pénzcsoport a legrövidebb idő alatt szándékozik három gyorshajójaratot életbeléptetni. Trieszt és Cattaro között, azonkívül a kormányknak benyújtott tervezetben 35 kisebb hajóvonalra terjesztené ki működését. A társaság a forgalmat azonnal 34 gőzessel akarja megkezdeni, melyből 18 gőzöst előbb meg kellene építeni.

+ Mikorra esik a buzaaratás ideje az egész világon. Sok terménykereskedő nincsen kellőleg tájékozva a felől, hol, mikor érik a buza; mikor kerül piacra s mi befolyással lehet a hazai viszonyokra; e kérdéssel még a tőzsdekorököben sincsenek tisztában, így nem tudják, hogy mikor vágják a buzát Argentínában, mikor Indiában s mikor Egyiptomban. Ugy véljük, sokak-

nak szolgálatot teszünk, ha a buzaaratás idejét hónapok és országok szerint felsoroljuk: A buzát aratják januárban: Argentina, Chile, Ujjelánd, Ausztráliában az aratást befejezik. Február: India és Felsőegyiptom. Március: India és Egyiptom. Április: Syria, Egyiptom tengerpartjain, Cyprus szigetén, Perzsia, Kisázsia, India, Mexikó és Kuba. Május: Kisázsia, Perzsia, Syria, Algier, Középázsia, Középkína, Japán, Marokkó, Texas és Florida. Junius: Magyarország, Oroszország déli részeiben, Olaszország, Spanyolország, Portugália, Délfranciaország, Kalifornia, Oregon, az Egyesült-Államok déli részeiben, Louisiana, Mississippi, Alabama, Georgia. Észak- és Délkarolina, Tennessee, Virginia, Kentucky, Kansas, Arkansas, Uta, Colorado és Missouri. Julius: Magyarország, Ausztria, Németország, Svájc, Franciaország, Olaszország, Oroszország, Lengyelország, Anglia déli, keleti és középső részeiben, Oregon, Nebraska, Minnesota, Wisconsin, Iowa, Illinois, Indiana, Michigan, Ohio, Newyork, Ujanglia, Virginia és Felsőkanada. Augusztus: Németország, Franciaország, Belgium, Németalföld, Anglia, Dánia, Lengyelország, a Hudson-öböl vidékén, Alsókanada, Britkolumbia és Manitóba. Szeptember: Skócia, Svédország és Norvégia, Oroszország északi részeiben és Amerikában tengeri ötérs. Október: Skócia. Tengeritörés Amerikában. November: Peru, Délafrika és Ausztrália északi részeiben. December: Argentina, Chile és Ausztrália déli részeiben.

+ A magyar bor külföldön. Ily czim alatt jelent meg Kovács Miklós tollából egy közgazdasági tanulmány, amely a borkivittel és a külföldön való értékesítéssel foglalkozik s gyakorlati tapasztalatok alapján igen hasznos és talpraesett tanácsokat ad a bortermelőknél, valamint a kormánynak is. A szerző összeállítástól meg tudjuk, hogy az 1902-iki kiviteli adatok szerint Magyarország exportált méter-mázsákban:

Németországba	29,478	mmázsát
Svájcba	3,279	"
Oroszországba	2,657	"
Amerikába	843	"
Angolországba	302	"

Marad elhelyezetlen 5 $\frac{1}{2}$ millió mmázsá, vagyis összes termésünk kétharmad része, százalékokban kifejezve: százból 68 rész. Ez az a mennyiség, melynek számára még exportot kell teremteni.

Kikötők forgalma.

Érkezett:

Szeptember 29-én.
Pecon, angol lobogó alatt, tonnatartalma 1158, kapitány Jones, jött New-Yorkból.

Szeptember 30-án.

Jason, osztrák lobogó alatt, tonnatartalma 237, kapitány Tomich, jött Cattaróból.

Polluce, osztrák lobogó alatt, tonnatartalma 1280, kapitány Tomanovich, jött Triesztből.

Albania, osztrák lobogó alatt, tonnatartalma 100, kapitány Castropil, jött Cattaróból.

Murillo, angol lobogó alatt, tonnatartalma 1556, kapitány Dobson, jött Londonból.

Bagdad, nemet lobogó alatt, tonnatartalma 964, kapitány Holst, jött Hamburgból.

Indult:

Szeptember 29-én.
Bulgaria, olasz lobogó alatt, tonnatartalma 1560, kapitány D'Alli, indult Velenczébe.

Mátyás király, magyar lobogó alatt, tonnatartalma 944, kapitány Randich, indult Valenciába.

Adria

magyar királyi tengerhajózási részvény-társaság

tengeri forgalma.

Érkezett:

Adria, szeptember 30-án Tangerből Triesztbe. Andrassy, szeptember 27-én Fiuméből Cephaloníába. Stefánia, szeptember 29-én Cardiffból Velenczébe.

Indult:

Lederer Sándor, szeptember 29-én Marseilléből Génuába. Kassa, szeptember 29-én Nizzából Marseilleba. Szent László, szeptember 29-én Valenciából Marseilleba. Zrinyi, szeptember 29-én Messzinából Palermóba. Szapáry, szeptember 29-én Algirből Oranoba.

Tőzsdei árfolyamok.

Értéktőzsde.

(Zárlatok.)

1904.

szeptember

29 30

Budapest. Aranyár.		
4%	K.	118.75
Koronajár. 4%		97.70
3 1/2		88.75
Magyar földteherment.		
4%		98.—
Horv. Szlavon		98.50
Tisza-szab.		161.50
Osztrák papírjár.		99.25
ezüst		100.—
arany		119.—
korona		99.—
Osztrák-magyar bank		1615.—
Magyar hitelbank		780.—
Osztrák hitelbank		673.—
Osztrák-magyar vasut		653.50
100 márka		117.35
London vista		239.45
Páris		95.07 1/2
20 frankos arany		19.01
100 lira (olasz)		95.—
20 márka		23.46
Bécs. Magyar hitelr. K.		
781.—	780.—	
Osztrák hitelr.		674.— 670.75
Rimamurányi		525.50
Union-bank		536.50
Magyar államvasut		655.25 651.25
Leszám. bank		461.—
Jelzálogbank		521.—
Adria		473.—
Länderbank		447.50
Lloyd		737.—
Török sorsjegy		133.25
Berlin. Osztrák hitelr.		212.40 251.25

Budapesti árutőzsde.

Buza október	10.27	10.21
" április	10.66	10.59
Rozs október	7.43	7.36
" április	7.90	7.85
Zab október	6.78	6.72
" április	7.21	7.17
Kukoricza szept.	—	—
" május	7.39	7.37
Zsir	69.—	69.—
Szalonna	60.50	60.50

Newyorki gabonátőzsde.

(Sürgönyjegyzés).

Buza loco	Cent.	116 1/8	—
október		114 5/8	—
december		113 5/8	—
Tengeri	Cent.	57.—	—
október		57 1/8	—
december		—	—
Fuvardíj Liverpoolba	pence	1.—	—

Gyarmatárak.

Kávé.

Havre Santos good average:		
Szeptember	Frank	45.50 —
December		45.50 45.75
Márczius		46.— 46.50

Hamburg Santos good average:

Szeptember	Márka	—	36.25
December		37 —	37.—
Márczius		37.50	37.50

Newyork:

Fair Rio loco	Cent.	8. 9/16	—
Szeptember		—	—
December		6.90	—

Cukor.

Prága franco Aussig kész. K.	27.—	27.20
" " " " " " " "	27.—	27.05
franco Prága raff.	—	—

Főszerkesztő:

Szemerjal Kovács Zoltán.

Felelős szerkesztő:

Murai Jenő.

Kiadótulajdonos:

„Unio” könyvnyomdai műintézet.

Végladás

Csak még néhány napig tart

Mint hogy butor üzletemet véglegesen felosztatom, a raktaron lévő összes árut mélyen leszállított árban eladom.

Hálószoza butor, matt
Ebédlozszoza butor, matt
Szalon butor, matt
Irodai butorok és
teljes szoba berendezések

matt, vagy fényezett egyes butor, darabok, pamla-
gok, székek, konyhába való butorok, képek, tük-
rök stb.

Alkalmi vétel

Szálloda tulajdonosoknak, vendéglősöknek és fia-
tal házásoknak.

ROSENBERGER I.

Fiume — Corso 12 — Fiume.

CONSORZIO FIUMANO

d'anticipazioni e prestiti (con garanzia limitata).

Értesítjük ezennel a tisztelt közönséget,
 hogy egyesületi helyiségeinket
Andrássy utca 1. szám alá, az első
emletre (a „Leon d'Oro” vendéglő fölött)
 helyeztük át.

Fiume előleg- és kölcsön- szövetkezet.

EXNER RUDOLF

Első butorszállító és szállítmányozási vállalat

Központ: Trieszt, Via della Stazione 17.

Képviselő Fiumében: EGGENHÖFFNER R.

Via della Sanità 4. földszint.

Költözködések elvállalása úgy a városban mint bármely idegen
helyre legújabb mintájú 6 és 8 méter hosszú, előnyös szerkezetű
butorszállító kocsikkal.Butoroknak és értéktárgyaknak őrizetbe vétele.
Mindennemű csomagolások elvállalása. Tárgyaknak házhoz szállítása
és onnan való elvitele.

**Bazár „Al Buon Mercato“
R. NEMES**

FIUME, VIA FIUMARA 4.

— A legjobb bevásárlási forrás. —
NAGY VÁLASZTÉK.
Mindennemű esipők, gyermekjáték, diszmi-tár-
gyak és utazási cikkekben.

Ujságkihordó (asszony is lehet) azonnali felvételre keresztetik. Czim a kiadóhivatalban.

Fehér varrónő.

Elvállal mindenféle fehér varrónői munkákat valamint bluzok és háló kabát készítését igen jutányos árban. — Czim: Corso 13. sz. III. em. ajtó szám. 3.

Használt és új bútorok

vétele és eladása az

Al buon prezzo

BUTORRAKTÁRBAN

Via San Vito 7. sz. földszint.

Ruha- és egyéb szekrények 13, 14 és 16 forintért adatnak el.

Egyszerű teljes szobaberendezés . . . . . 88 frt.
Fényes vagy matt márvánnyal . . . . . 130 »
Altdeutsch matt . . . . . 150 »

Két fiatalember,

két egymásba nyíló szobát, esetleg ellátással keres. Czim a kiadóhivatalban.

MAGYAROK OTTHONA!

Rosenthal Lipót -- Fiume

AZ ADAMICHTÉREN.

Játék, pipere, japan és kagyló áruk, bőrönd és utikosár raktár

10 KÉPES LEVELEZŐ-LAP 20 KRAJCZÁR.

Aki olcsó és jó

BUTOR

óhajt vásárolni, vegye azt az általánosan ismert és megbízható **asztalos és kárpitos butor ezégnél**

J. Kertmann & Figlio

(ezelőtt Sachs succ.)

Via Governo, - FIUME.

Árjegyzéket és költségvetést kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

Hivatalnok

ki a magyar és német nyelvet tökéletesen bírja, 1500-1800 kor. fizetéssel azonnal felvétetik. Czim a kiadóhivatalban.

? IRIS ?

Hirdetések és előfizetések
„A TENGERPART“

ezimű politikai napilapra felvétetnek a kiadóhivatalában: **Fiume „Adria“ palota.**

Inserzioni ed abbonamenti
per il giornale politico quotidiano

„A TENGERPART“

si ricevono nell'amministrazione del giornale.
FIUME, PALAZZO „ADRIA“.

Női

varrónő.

Elvállal mindenféle felső és alsó ruhavarrást házban és házon kívül.

Czim: Via del Ponte 1. sz. I. emelet.

Cognac

az Első Tokaji Cognac gyár terméke a legkedveltebb.

Különlegességek:

Gyógy Cognac és Diabetikus Cognac.

Kapható minden finomabb ételmezési és cukrász üzletekben.

Képviselőlet Fiumében:
FABICH FERDINANDO.

Könyvnyomdai műintézet

Tipografia artistica

„UNIO“

„Adria“ palota, **FIUME** palazzo „Adria“.

TELEFON 224.

➔ SZÁLLIT ➔

minden a nyomdászatba vágó munkát gyorsan, szakismerettel és a legolcsóbban.

➔ ESEGUISCE ➔

prontamente con conoscenza del ramo ed al più buon mercato ogni lavoro tipografico.

„Adria“ magyar kir. tengerhajózási részvénytársaság. Atlanti szolgálat.

1904. október havában az alant felsorolt első osztályú gőzösök vagy ezek helyettesei fognak Fiuméből az alant megjelölt irányokban és külföldről hazafelé indítani, feltéve, hogy rossz időjárás vagy előre nem látható körülmények a meneteket meg nem akadályozzák:

KIVITEL			BEHOZATAL			
Hová	Gőzös	Kelet	Honnan	Hová	Gőzös	Kelet
New-York	»Slavonia«	6	Bordeaux	Fiume	»Baross«	25/IX - 5/X
Liverpool ¹⁾	»Tyria«	1-10	Rotterdam	»	»Bathori«	25/IX - 5/X
Rotterdam, Antwerpen*)	»Duna«	5-15	London	»	»Deák«	25/IX - 5/X
Hull, Newcastle o/T	»Austria«	5-15	Rouen	»	»B. Kemény«	1-10
Liverpool ¹⁾	»Flaminian«	5-15	Glasgow	»	»Szent István«	1-10
Rouen	»Stefánia«	10-20	Liverpool	»	»Algerian«	1-10
Hamburg ¹⁾	»Lusitania«	10-20	Rouen	»	»Zichy«	1-10
London ¹⁾	»Jago«	10-20	Rotterdam	»	»Andrássy«	5-15
Pernambuco, Bahia, Rio de Janeiro Santos*	»Nagy Lajos«	20	Hamburg	»	»Pergamon«	5-15
New-York	»Pannonia«	20	Bordeaux	»	»Szecheny«	10-20
Bordeaux*)	»Balaton«	15-25	Liverpool	»	»Brescia«	10-20
Lissabon ¹⁾ , London	»Kolozsvár«	15-25	New-York	»	»Ultonia«	18
Liverpool	»Aleppo«	15-25	Glasgow	»	»Tisza«	15-25
Glasgow*)	»Baross«	21-31	Westhartleppol	»	»Matlekovits«	15-25
Rouen*)	»Bathori«	21-31	Liverpool	»	»Palermo«	15-25
Hamburg ¹⁾	»Venezia«	21-31	London	»	»Syria«	15-25
Liverpool ¹⁾	»Bulgarian«	21-31	Hamburg	»	»Soederhamn«	15-25
Hull, Newcastle o/T	»Ebro«	21-31	Rouen	»	»Kálmán király«	21-31
Rotterdam, Antwerpen	»Szeged«	25/X-5/XI	Hull, Newcastle o/T	»	»Voltorno«	21-31
			Buenos Ayres	»	»Tibor«	25/X - 5/XI
			London ¹⁾	»	»Murillo«	25/X - 5/XI
			Liverpool ¹⁾	»	»Pavia«	25/X - 5/XI

A *-gal megjelölt viszonylatban a gőzös **Triesztet** is érinti.

Atrakodó szolgálat közvetlen hajóraklevelek alapján a felsorolt kiindulási kikötőkből az összes földközi és adriai tengeri kikötőkbe, valamint az osztrák Lloyd levantei, keletindiai, kínai és japáni vonalaira.

¹⁾ Ha a gőzös indulása előtt 8 nappal elegendő rakomány nem jelentetett be, az igazgatóság fentartja magának a jogot, hogy ezt a kikötőt ne érintse, illetőleg hogy ezt a járatot ne teljesítse vagy későbbre halasztssa.

Középtengeri szolgálat.

FIUME—MALTA—OLASZORSZÁG—DÉL FRANCZIAORSZÁG—SPANYOLORSZÁGI vonal.

Fiuméből: »Rákóczy« október 6-án, »Lederer Sándor« 13-án, »Szent László« 20-án, »Kassa« 27-én.

Valenciából: »Kassa« október 5-én, »Zrinyi« 12-én, »Mátyás király« 19-én, »Rákóczy« 26-án.

TYRRHENI VONAL.

Az első osztályú gyorsgőzös **ÁRPÁD** minden szerdán délben **Marseilleből Genuába** indul és pedig 1904. október 5-én, 12-én, 19-én és 26-án. Minden csütörtökön este 8 órakor **Genuából Nápolyba**. Minden szombaton délután 4 órakor **Nápolyból Marseillebe** és pedig 1904. október 1-án, 8-án, 15-én, 22-én, és 29-én

FIUME-ÉSZAKAFRIKAI vonal. Fiuméből: indul »Adria« október 6-án, »Szápáry« 20-án.

Tangerből: indul »Szápáry« október 3-án. »Adria« 17-én, »Szápáry« 24-én.

„Adria“ magyar kir. Tengerhajózási részvénytársaság. - Fiume.

FIUME - NEWYORK

közvetlen összeköttetés Éjszak - Amerikával.

A „Cunard Line“ angol hajózási társaság gőzöseivel. Vezérigazgatóság a magyar korona országai részére: „Adria“ m. kir. Tengerhajózási r. t.

III. osztályú menetjegyek

Fiumétól Newyork-ig

Beleértve a hajón való étkezést és a kétnapos ellátást Fiumében

➔ 180 Korona ➔

Legközelebbi gőzösök indulnak:

„Slavonia“ október 6.án - „Pannonia“
október 20.án - „Ultonia“ novemb. 10.én

A **fiumei kivándorlási iroda** (Via Alessandrina) készséggel és díjtalanul szolgál mindazon fölvilágosítással, melyre a kivándorolni szándékosoknak szükségük van.